

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK VI

CELOVEC, V SOBOTO, 8. IX. 1951

ŠTEV. 63 (432)

Varnostni svet obsodil Egipt

Varnostni svet je pozval Egipt, naj odpravi omejitve za plovbo preko Sueškega prekopa, ki jih izvaja proti petrolejskim ladjam, ki preko Sueškega prekopa plovejo v Izrael.

Sklep je bil sprejet kmalu po začetku seje, ki ji je predsedoval jugoslovanski delegat Aleš Bebler. Ko je Bebler vprašal, ali želi kdo govoriti, ni nihče dvignil roke in tedaj je angleški delegat Gladwin Jebb predlagal, naj Varnostni svet takoj glasuje o francosko-ameriško-angleški resoluciji, ki obsoja blokado. Vsi so bili presenečeni nad dejstvom, da sovjetski delegat Carapkin, ki je nekaj dni prej zahteval dvodnevno odločitev seje ter je celo žugal z vetom, tokrat ni spregovoril niti besede in je ves čas molčal.

Za resolucijo so glasovale Velika Britanija, Francija, Nizozemska, Združene države Amerike, Turčija, Brazilija, Ekvador in Jugoslavija. Vzdržale so se Sovjetska zveza, Indija in nacionalistična Kitajska. Noben delegat ni glasoval proti. Egipt, ki se je odločno uprl tej resoluciji, ni zastopal v Varnostnem svetu.

Molk sovjetskega delegata je končno razblijnil vse domneve, da bo Rusija postavila veto in da bo predlagala konferenco podpisnikov carigradske konvencije iz leta 1888.

Diplomatje izjavljajo, da si ne znajo tolmачiti sovjetskega postopanja. Carapkinov nastop na prejšnjih sejah so tolmачili kot začetek prave sovjetske diplomatske ofenzive na Bližnjem vzhodu. Najbolj presenečeni pa so bili egiptovski delegatje, ki so upali na moskovsko podporo.

Glasiilo egiptovske vladne stranke „Al Misri“ je celo pisal o nekakem zavezništvu s Sovjetsko zvezo, če bi bili ukrepi proti Veliki Britaniji in Franciji nezadostni. „Priti moramo do tega, da sklenemo zavezništva z državami, ki podpirajo naše stališče, kar ne pomeni, da bomo sprejeli njihovo ideologijo“, piše list.

Nato predlaga list sledeče ukrepe: „Imeti moramo britanske sile na področju Sueza kot sovražne sile, voditi proti njim gverilske akcije, prepričati jim oskrbovanje z vodo, ukiniti jim prodajanje živil in ukazati egiptovskim delavcem, naj prekinajo dela za račun Angležev.“

Nad sklepom Varnostnega sveta pa je izrazil posebno zadovoljstvo predstavnik izraelskega zunanjega ministrstva in izjavil, da ta sklep krepi mir in varnost na Srednjem vzhodu.

Predstavnik egiptovske vlade pa je izjavil, da ima vlada resolucijo Varnostnega sveta le kot enostavno priporočilo in je ne namerava izvajati. Egiptovska vlada razmišlja o umestnosti sklicanja konference podpisnikov konvencije iz leta 1888. o Sueškem prekopu.

Egipt zavrača sklepe VS

Takoj drugi dan, ko je Varnostni svet obsodil egiptovsko blokado, pa se je sestala egiptovska vlada in odbila zahtevo VS glede ukinitve blokade. V zvezi s tem namerava zunanji minister Egipta predlagati v parlamentu odpoved pogodbe z Anglijo, po kateri ima ta pravico vzdrževati svoje čete do leta 1956 na področju Sueškega prekopa. Da gre tukaj za resno namero, kaže že dejstvo, da je egiptanski ministrski predsednik baje sporočil angleškemu poslaniku, da je „Egipt pripravljen na prijateljstvo s sovražniki Velike Britanije za uresničitev svojih nacionalnih teženj.“

S tem v zvezi je zanimiv predlog predsednika egiptanske zbornice Abdeja Sallaama Fahny Goma paše, ki je predlagal, da bi Egipt nabavil orožje v SZ. V intervjuju, ki ga je dal do pisniku „Al Misrija“, je namreč dejal, da ne bo smela biti največja egiptanska skrb v odpovedi angleško-egiptovskega pakta, temveč v tem, da bi bil Egipt vedno močnejši. „Kupujemo žito v Rusiji, zakaj ne bi še orožje.“ je izjavil.

Egiptansko negativno stališče do resolucije Varnostnega sveta je podprla, kar je povsem

razumljivo, tudi Arabska liga, ki je povabila arabske države, naj bojkotirajo Izrael. Sedem arabskih držav pa je javilo svoj sklep, da bodo podprle Egipt.

Ta odgovor arabskih držav je na vsak način onemogočil turške težnje, da bi prevzela vod-

stvo nad arabskimi državami. Kot znano, je Turčija glasovala za tristransko resolucijo. V Aleksandriji je egiptanski zunanji minister ostro napadel ankarsko vlado in izjavil, da so s to gesto Turčije propadli vsi njeni napor, da bi utrdila svoje zveze z arabskimi državami.

Slovensko prosvetno društvo „Rož“ v št. Jakobu

vabi na prireditev

Miklova Zala na zgodovinskih tleh

ki bo danes ob 19.30 uri

v rojstni vasi Miklove Zale v Svatnah

Oglejmo si vsi edinstveni kulturni dogodek, ki

v zgodovini našega prosvetnega življenja še nima primera

Delovni odbor.

Italija glede Trsta nima argumentov

„RIM NIMA ARGUMENTOV“ je naslov članka, v katerem „Politika“ piše, da rimska diplomacija s svojimi postopki glede tržaškega vprašanja resnično dokazuje, da nima argumentov. List omenja izjavo predsednika vlade De Gasperi, ki jo je dal delegatom istrskega CLN, v kateri kot poroča rimski tisk — je med drugim rečeno: „Naša stvar bo tudi moja stvar. Pa čeprav bi se moral zaradi tega dati sežgati. Trst bo ostal vedno na prvem mestu vladne politike, ki ne bo niti za pedenjen popustila.“

„Ko De Gasperi v imenu vlade — piše „Politika“ — daje svečane obljube članom neke družbe falsifikatorjev in prevarantov, ki ne govorijo v nobenem drugem imenu kot samo za svoj račun, potem si težko predstavljamo, da se zadržanje njega samega in njegove vlade tudi ob kakšni drugi priložnosti ne more vzeti niti malo pozitivno. Eno pa se De Gasperiju vendar lahko verjame, a to je, ko pravi, da je „stvar“ imaginarnega odbora za osvoboditev Trsta tudi — njegova stvar. A kaj drugega je „stvar“ tega CLN kot želja, da se ponovno uniči svoboda ljudstva Istre in da se njegova neodvisnost, kot v dobi Habsburga in

Mussolinija, ponovno žrtvuje zaradi nenasitnih apetitov. Ko De Gasperi pravi, da je to tudi njegova „stvar“, t. j. da tudi on to želi — potem se mu mora v resnici priznati, da je zelo iskren.

Toda težko je predpostaviti, da bodo takšne izjave in zadržanje italijanskih krogov glede tržaškega vprašanja kar koli doprinesle, da bo Italija v mednarodnih odnosih pridobila mesto, kakršno si ga želi. Nihče ne zahteva od Italije, da vsaj „za pedenjen“ — kot se je izrazil De Gasperi — popušča od tistega, kar je stvarno italijansko. Edino, kar je dolžna storiti je to, da se otrese starih zahtev po tuji zemlji in da po svojih močeh gleda na stvari realno.“

Nato polemizira „Politika“ s strupenim proti jugoslovanskim pisanjem rimskega „Quotidiano“ in videmskega „Messaggero Veneto“. Prvi je namreč predlagal, da je prišla priložnost, da zavezniki z Jugoslavijo ne postopajo na „galanten način“, temveč naj jo „izsiljujejo po mili volji“. V takšni oceni položaja torej italijanski krogi iščejo nekakšne svoje argumente v pogledu Trsta.

V Koreji spet drugi prostovoljci

Iz štaba generala Ridgwaya so uradno sporočili, da je zavezniška obveščevalna služba odkrila v Severni Koreji navzočnost vojaških enot, v katerih so pretežno nemongolski vojaki. Sporočilo pripominja, da imajo te enote v svoji sestavi tanke, topništvo in bojna vozila ter da so jih opazili v bližini bojišča.

Sporočilo pravi, da so bile te „prostovoljske“ sile uradno organizirane v Mandžuriji ob začetku tega leta in da prehajajo v Korejo že od spomladi. Sestavljene so iz specialistov in tehničnega osebja, ki so jih dale sovjetske satelitske države, vstevši Vzhodno Nemčijo.

Prav tako opozarjajo, da je možno, da bo prišlo do nove severnokorejske ofenzive, ker so opazili navzočnost okrog 40 na novo opremljenih kitajskih in severnokorejskih divizij vzdolž sedanje frontne črte. Navzočnost okrog 30 divizij drugih čet, ki tvorijo rezervo, močno kaže na možnost bližnje letalske in suhozemske ofenzive, je rečeno na koncu poročila Združene prostovoljstva.

Medtem pa v Kesongu še vedno ugibajo, kako bi ponovno začeli s pogajanjmi, ki so bila prekinjena zaradi provokacij s strani Severnokorejcev ter Kitajcev in umora enega policista. Že več kot dva tedna si šef severnokorejske in kitajske delegacije general Nam Il ter ameriški admiral Joy izmenjujeta proteste, do rešitve pa kljub temu še niso prišli.

Po zadnjih vesteh iz Tokia skuša vrhovni poveljnik zavezniških sil v Koreji general Ridgway s tem doseči nadaljevanje pogajanj, da bi se zastopniki posameznih strank zbrali kje drugje, ker se je izkazalo, kakor pravi v notih severnokorejskim in kitajskim zastopnikom, da Kesong ni pravo mesto za taka pogajanja. Čeprav so Ridgwayevo noto že objavili, še ni znano, kakšno stališče bodo zavzeli na nasprotni strani.

Vranje. — Konec avgusta je bila pred Okrožnim sodiščem v Vranju zaključena razprava proti 5 bolgarskim vojunom.

Danes vsi v Svatne
na prireditve
Miklova Zala
na zgodovinskih tleh

Spremembe v zasedbi Nemčije

Neka tuja agencija je prinesla vest, da namestijo Združene države Amerike še pred koncem leta skleniti z Nemčijo posebno mirovno pogodbo. Prvi razgovori o tem vprašanju bodo že na konferenci treh velesil v Washingtonu, ki naj bi se začela prihodnji teden.

Ta vest je vzbudila v francoskih uradnih krogih veliko začudenje in pravijo, da gre pri stvari bržkone za pomoto. Vsekakor se bo izkazalo, da Washington ne misli na sklenitev mirovne pogodbe, ampak na novo ureditev pogojev za zavezniško zasedbo Nemčije. Gre za to, da bi se sedanji zasedbeni režim nadomestil z režimom na podlagi sporazuma med zavezniki in Nemčijo. Zavezniki bi obdržali vrhovno oblast v Nemčiji in bi si še nadalje obdržali določeno število zaštev. Že sama okoliščina, da si mislijo zavezniki v bodočem statutu pridržati te pomembne pravice, zadostuje kot dokaz, da zavezniki nikakor ne mislijo podpisati separatne pogodbe.

Tala novi kralj Jordanije

Zadnjo sredo je bil razglašen za novega jordanjskega kralja najstarejši sin pred meseci umorjenega kralja Abdulaha princ Emir Talal. Včeraj se je vrnil mladi vladar iz Švice, da zapriseže na ustavo.

Brez dvoma bo imela razglasitev princa Talala za novega kralja za Veliko Britanijo neprijetne posledice, ker je Talal znan po svojem odklonilnem stališču do Anglije. Prav zaradi tega je prišlo svoječasno tudi do spora med bivšim kraljem Abdulahom in sinom Talalom in ga je končno oče izročil angleški tajni službi, ki ga je spravila v neko švicarsko umobolnico, čeprav ni bil bolan.

Angliji primanjkuje dolarjev

Ob priložnosti potovanja britanskega finančnega ministra Gaitskella na konferenco mednarodne banke v Washingtonu se je izvedelo, da čakajo Anglijo velike težave v mednarodni trgovini. Mogoče bo celo prisiljena, da omeji svoj dolarski uvoz. Angleški dolarski presežek, ki je znašal v prvem četrtletju 1951 še 360 milijonov, se je namreč v drugem trimesečju t. l. znižal na komaj 54 milijonov. Za sedanje trimesečje pa pričakujejo že resen deficit.

Ameriška pomoč Burmi

New Delhi. — ZDA so sklenile dati Burmi tehnično in materialno pomoč za izvajanje vladnega načrta o razvoju industrije. V Rangoon je prispela prva skupina ameriških strokovnjakov, ki bodo pomagali pri izvajanju tega načrta. Računajo, da bo v prihodnjih petih letih — tih porabljenih več milijonov dolarjev za moderniziranje najpomembnejših industrijskih panog v Burmi, posebno pa za industrijo gume.

Japonski voditelji KP aretirani

Japonska policija je aretirala šest voditeljev KP Japonske pri raciji, ki je bila izvedena na sedežu partije v Tokiu. Pri tem je zaplenila številne dokumente in arhiv. Aretacija je bila izvedena na temelju uredbe, ki jo je lani izdala zavezniška vrhovna komisija, katere načelnik je bil general Mac Arthur. Članom politbiroja, zoper katere je bila naperjena uredba, je uspelo umakniti se v ilegalo. Med aretiranimi so med drugimi Karoku Hosakova, član gornjega doma, Kentaro Janabe, član kontrolnega komiteja KP Japonske, Iširo Sunama, član spodnjega doma in Kazuo Fukumoto, član centralnega prosvetnega komiteja KP. Dvanajstim drugim članom partije, ki jih je policija prav tako nameravala aretirati, je uspelo, da so se izognili policijski raciji.

Cene mesa ostanejo - uvoz živine bo zvišan

Ko so na Dunaju pred poldrugim mesecem na noč in dan trajajočih pogajanjih skovali peti sporazum o cenah in mezdah, so pustili cene živine in mesa izven pogajanj. Posledice so se kmalu pokazale. Primanjkovati je pričelo živine in mesa. Mesna kriza je dobila takšen obseg, da so bili v zadnjih tednih celo vladni krogi prisiljeni, da se bavijo ponovno s tem delikatnim, hkrati pa zelo perečim vprašanjem. Posegli so odločno navmes, tako odločno, kakor da bi bila država resno ogrožena. Pod kaznijo so prepovedali plačevanje živine po višjih cenah ter strogo zaukazali, da se živina ne sme plačevati dražje od v oktobru lanskega leta uradno določenih najvišjih cen. Za premostitev krize so dali na razpolago dragocene devize, da po znatno višjih cenah kakor so uradno določene uvažajo govejo živino in prašiče iz inozemstva, ter napovedali dva postna (brezmesna) dneva v tednu. Spočetka so govorili, da je mesno krizo povzročilo v poletnem času običajno pomajanje klavne živine, končno pa so morali le priznati, da tiči vzrok nekje drugje.

Vzrok mesni krizi je baš v tem, da so s petim sporazumom o cenah in mezdah povečali tudi izdatke kmetov ter znatno dvignili ceno krmil, da pa so cene klavni živini in prašičem pustili takšne, kakršne so bile. Ob dražji delovni sili in podražitvi pitovnih krmil ter spriču novega vala podraževanja na celi črti, je razumljivo, da bi morale biti tudi primerno urejene cene živine, ki daje pretežni večini kmečkega ljudstva edini viri dohodkov svojega gospodarstva. Nemogoče je zahtevati, da bo kmet prodajal svojo živino po dopustni stari ceni (na Koroškem za goveda od 5.— do 6.30 in za prašiče od 7.— do 10.— šil.), ko se je n. pr. koruza podražila za okoli 75%.

S takim razmerjem kmetje, ki imajo krušnega žita komaj za domače potrebe — včasih niti za te dovolj — ne morejo biti zadovoljni. Očitno je, da so takozvani „predstavniki kmetijstva“, ki so v večini tako imenovani „kornidbauri“, gledali spet samo za svojimi ozkimi koristmi ter se potegovali samo za zvišanje cen krušnega žita, kar so tudi dosegli. Svoje poslanstvo, da bi res govorili v imenu vseh kmetov, so zlorabili. Zato ni čudno, da si prizadejajo kmetje skušajo pomagati sami in da pravijo: „Če nikogar ni, ki bi se potegnil za nas, potem se moramo postaviti sami: Na „Stoppreise“ odgovarjamo s „stopom“ dobavljanja živine in prašičev.“

Do spoznanja, da sedanja ureditev cen klavne živine in prašičev kmeta ne more zadovoljiti in da škoduje celotnemu avstrijskemu narodnemu gospodarstvu, se ni težko priboriti. Treba je samo priznati, da je navmesni dobiček nakupovalcev živine in mesarjev prevelik. Če ne bi bil prevelik, bi sedaj ne ponujali za živino več, kot pa je uradno določeno in se ne ispostavljal bi kaznim. S skrajšitvijo navmesnega dobička bi se dal kriti dobiček odstotek potrebnega zvišanja cene klavne živine za producente. Če bi potem država na drugi strani za doseg potrebnih višjih cen dala na razpolago tisti denar, ki ga daje sedaj za izenačenje cen dragih uvoznih živali, potem bi bila kriza mesa spravljena s sveta. Kmetje bi prišli do potrebnih cen, ki bi krile stroške, dragocene devize, ki jih Avstriji stalno primanjkuje, pa bi se prihranile v druge namene — skratka celotno gospodarstvo bi ne utrpelo nobene škode.

Resnični ljudski interesi bi narekovali tako rešitev, ne pa takšno, kakršno so narekovali strankarski interesi na konferenci deželnihih gla-

varjev in članov Zvezne vlade, kjer so odločili, da cene mesa ostanejo in da je treba uvoz klavne živine zvišati ter da naj deželni glavarji proučijo vprašanje prisilnega trgovanja s klavno živino, po katerem se bi smelo živino v mesta prodajati samo preko mestnih klavnic.

Mislimo, da bi se morali predstavniki kmetijstva na Koroškem, kjer je živinoreja merodajen vir dohodkov pretežne večine kmetov, in kjer

imamo v primerjavi z dunajskimi znatno nižje dopustne cene, zavzeti predvsem za odgovarjajočo in zadovoljivo ureditev tega vprašanja, ne pa tedne pisati poročila o svojem ameriškem izletu in se hvaliti, kako vzorno kmetijsko šolstvo da imamo.

Kmetje takega ravnanja ne morejo razumeti. Na to tudi ne bodo pozabili pri predstojajočih volitvah v kmetijsko zbornico.

Razstava „Naša borba za svobodo“ v Trstu

Trst. (Tanjug). Na štadijonu „Prvi maj“ v Trstu so slovesno odprli osrednjo razstavo „Naša borba za svobodo“, posvečeno desetletnici ustanovitve Osvobodilne fronte. Ob otvoritvi so bili poleg številnih Tržičanov navzoči šef jugoslovanske gospodarske delegacije v Trstu Jože Zemljak, delegacija Glavnega odbora OF Slovenije s pisateljem, prvobornikom za osvoboditev primorskih Slovencev, Francetom Bevkom na čelu, delegacija goriških Slovencev in delegacija istrskega okrožnega ljudskega odbora.

Razstavo je odprl predsednik OF za Tržaško ozemlje Branko Babič, ki je v svojem govoru poudaril, da so borba in žrtve slovenskega ter italijanskega ljudstva na tem ozemlju najboljše odgovor vsem obrekovalcem narodnoosvobodilne borbe, ki si prizadevajo prikazati to borbo

kot delo gestapovskih agentov in vohunov.

O pomenu razstave je govoril tudi predstavnik Slovansko-italijanske Ljudske fronte Eugenio Laurenti, ki je poudaril, da prikazuje ta razstava borbo, ki naj pokaže pot, kako se ustvarja bratstvo in enotnost ter doseže narodna osvoboditev.

S številnimi listinami, grafikoni in fotografijami prikazuje razstava dve pomembni razdobji v življenju in boju primorskih Slovencev za svojo narodno samoohranitev in osvoboditev. Prvi del kaže suženjstvo primorskih Slovencev pod fašistično Italijo, zatiranje in brezobzirno iztrebljanje slovenskega življa, drugi del razstave pa vsesplošno vstajo slovenskega ljudstva ter sodelovanje primorskih Slovencev in Italijanov v narodnoosvobodilnem boju.

Vojni zločinci nimajo pravice do zavetja

V Carigradu zaseda konferenca medparlamentarne unije, ki razpravlja o vprašanju beguncev. Švedski senator Ake Holmbak je v imenu politične in gospodarske komisije predložil konferenci resolucijo, s katero se zahteva od vseh nacionalnih skupin unije, naj ukrepejo vse potrebno, da bi vlade prizadetih držav pripomogle in zagotovile efektivno izvršitev naslednjih priporočil resolucije: 1. Države azila in po možnosti države rojstva naj ne delajo nikakih zaprek repatriaciji beguncev, ki se žele vrniti v domovino. 2. Razglasi naj se kolektivna odgovornost držav, da vsem beguncem priznajo pravico azila in da se to priporočilo pošlje v obliki apela komisiji OZN za človečanske pra-

vice. 3. Vlade vseh držav naj čim bolj olajšajo naturalizacijo beguncev na njihovem ozemlju.

Večina delegatov se je izjavila za to resolucijo. Delegati arabskih držav pa so zahtevali k prvi točki resolucije, naj se črta beseda „po možnosti“, da bi na ta način prisilili Izrael, da bi sprejel arabske begunce iz Palestine. Proti temu predlogu se je izjavila delegacija Izraela, medtem ko so ga delegati Jugoslavije, Velike Britanije, Ceylona, Švedske, Irske in arabskih držav sprejeli, druge delegacije pa se še niso izjavile. Jugoslovanski delegat Mehmed Hodža je zahteval med razpravo, naj bi bila vojnim zločincem in kolaboracionistom odvzeta pravica do azila.

V Franciji spet nevarnost vladne krize?

Ceprav je sedaj francoska vlada z ministrskim predsednikom Plevonom na čelu dosegla v narodni zbornici velike uspehe, ko so glasovali o načrtu za ureditev vprašanja podpor privatnim šolam, je na drugi strani spet nevarnost, da ostane Francija ponovno brez vlade. Degolistični poslanec Jean Legendre, ki je odbil, da bi stopil v Plevenovo koalicijsko vlado, je namreč zahteval, naj takoj razpravljajo o povišanju cen za žito. To vprašanje pa je zelo nevarno za sedanjo vlado, ker če bi bila pri tem preglasovana, bi to pomenilo, da bi bila Francija znova brez vlade.

Zato je Plevon zahteval, da bi to razpravo preložili, vendar se je zbornica izrekla za takojšnje obravnavanje tega vprašanja. Socialisti, komunisti in degolisti so se s svojimi stališči združili proti vladnemu predlogu, ker so na eni strani mnenja, da bi povišanje cene kruha povzročilo zmanjšanje življenjske ravni, na drugi strani pa trdijo, da bi bila nova cena še vedno nižja od vrednosti žita na svetovnem trgu. Zdej Plevonu preostane samo še to, da skuša zavleči razpravo tako dolgo, da se bo zbornica vrnila s počitnic.

Ko so glasovali o novem šolskem zakonu, je dobil vladni predlog večino 370 glasov, medtem ko se je prejšnja francoska vlada razbila prav v tem vprašanju. Novi zakon predvideva, da bodo odprli kredite za gradnjo šol v znesku milijarde frankov; sprejeli so člen, ki pooblašča vlado, da namesti novih 700 učiteljev, obenem pa so povečali podporo študentom javnih in privatnih katoliških šol v znesku 300 frankov na leto. Štipendije za študente privatnih šol (četrtina francoskih študentov obiskuje privatne šole) bodo nakazali direktno šolam.

Obenem pa je narodna zbornica odbila s 350 proti 209 glasovom dodatni člen, ki ga je predložila socialistična parlamentarna skupina, katere namen je bil doseči, da bi ta zakon izgubil veljavnost 1. januarja 1952.

Na drugi strani pa je francoska vlada sprejela

Umrli je Louis Adamič

Pretekli torek je sporočila radijska postaja v New Yorku, da je umrl znani ameriški pisatelj slovenskega rodu Louis Adamič.

Adamič je bil leta 1899 rojen v Blatu pri Grosuplju, šole pa je obiskoval v Ljubljani, dokler ni leta 1913 odšel v Ameriko. Že kmalu po prvi svetovni vojni je začel objavljati v reviji „Living Age“, prevode del slovenskih, hrvatskih in srbskih pisateljev in tako seznanjal ameriško ljudstvo z literaturo svoje domovine.

Leta 1932 je prvič spet obiskal domovino in svoje vtise popisal v knjigi „Povratak v domovino“. Ker pa je v tej knjigi ostro napadel razmere v tedanji Jugoslaviji, jo je takratni režim prepovedal.

Z vrsto svojih del je vzbudil veliko pozornost in se je zanj začel zanimati tudi takratni predsednik Združenih držav Amerike Roosevelt, s katerim sta postala dobra prijatelja.

Po zadnji vojni je leta 1949 spet obiskal Jugoslavijo, kjer je preživel več mesecev, svoje vtise pa je izrazil z besedami: Danes sem ponosen, da sem po rodu Jugoslovian!

Poleg številnih razprav, reportaž in poročil je napisal Adamič tudi 13 knjig v angleškem jeziku, od katerih so številne prevedene v slovenščino. Zadnje čase pa je pripravljaval obsežno knjigo o svojih vtisih v novi Jugoslaviji in pravijo tisti, ki so brali rokopis tega dela, da gre gotovo za najboljše delo, kar jih je Louis Adamič kdaj napisal.

Pacifiški pakt

Zunanji minister ZDA Dean Acheson ter veleposlanika Avstralije in Nove Zelandije v ZDA so podpisali v San Francisku obrambni pakt za jugozapadni Pacifik. Na temelju tega pakta, ki naj bi zmanjšal bojazen Avstralije, Nove Zelandije in nekaterih azijskih držav pred ponovno oborožitvijo Japonske, se države podpisnice zavezujejo, da bodo nastopale skupno v primeru skupne nevarnosti. Razen tega predvidevajo določbe pakta, da bodo te tri države na miro-ljuben način reševale mednarodne spore, skupno in vsaka zase razvijale svoje sile, se uprle napadu in se medseboj posvetovala v primeru nevarnosti. Pakt bo začel veljati, ko ga bodo ratificirala zakonodajna telesa treh držav.

Avstralija in Nova Zelandija sta se kot člana britanske skupnosti narodov zavzemala za sklenitev pacifiškega pakta, ki bi bil podoben Severnoatlantskemu paktu. Menijo, da bo ta pakt pomenil pričetek splošne regionalne zveze, v katero bodo vključeni tudi Filipini, Japonska in nekatere druge države jugovzhodne Azije.

Združitev atomskih komisij

Ameriška delegacija je na seji odbora za atomsko energijo Organizacije združenih narodov predložila resolucijo, v kateri predlaga, da bi združili komisijo za atomsko energijo in komisijo za klasično oboroževanje v enotno organizacijo. Izmed 12 članov komisije je proti ameriški resoluciji glasovala le sovjetska delegacija. Da dobi ta resolucija svojo veljavo, jo mora potrditi še Glavna skupščina OZN.

V San Francisku še nič novega

Kakor smo že poročali, se je pred dnevi začela v San Francisku konferenca za sklenitev mirovne pogodbe z Japonsko. Okoli 400 delegatov iz 52 držav se je zbralo v poslopju, kjer so že pred šestimi leti kovali Organizacijo združenih narodov.

Doslej na konferenci še ni prišlo do kakšnih posebnih dogodkov. Sovjetski zastopnik Gromiko, ki si je za dnevno 250 dolarjev najel palačo s 40 sobami in 19 kopalnicami, je sicer že takoj v začetku skušal kovati svoje jeze, toda bil je preglasovan. Ostro je kritiziral ameriško-britanski osnutek pogodbe in navedel že dolgo znane argumente, da ta pogodba ne preprečuje zopetne poživitve japonskega militarizma, da japonskemu ljudstvu ne jamči demokratičnih pravic, da pač v svoji celoti le pripravlja pot za novo vojno na Daljnem vzhodu. Prav tako so že precej obrabljjeni njegovi protipredlogi kakor tudi zahteva, naj bi na konferenci sodelovala tudi LR Kitajska. Gromiko je moral pri vseh teh vprašanjih videti, da proti velikanski večini 40 glasov proti trem ne bo mogel uspeti.

Kljub temu pa so politični opazovalci mnenja, da je dosedanja nastop Gromika le nekakšen poizkus in da bo šele pozneje popolnoma odkril svoje karte. Nekateri celo pričakujejo,

da bo Sovjetska zveza tudi na tej konferenci nastopila s svojim „velikopoteznim“ predlogom, da je treba mimim potom rešiti tako evropska kot tudi azijska vprašanja.

Gospodarska komisija za Latinsko Ameriko

Zeneva. — Gospodarsko socialni svet OZN je proučeval delo gospodarske komisije OZN za Latinsko Ameriko. Cilski delegat je poudaril, da je gospodarska komisija za Latinsko Ameriko v treh letih svojega obstoja dosegla nenavadno lepe uspehe, posebno glede tehnične pomoči za ustanavljanje novih industrij, predvsem lesne industrije. Razen tega je obširno govoril o načrtih Čila za razvoj petrolejske industrije in modernizacije kmetijstva. Delegati Čila, Francije, Indije, Pakistana in Belgije so zahtevali, naj gospodarska komisija za Latinsko Ameriko nadaljuje svoje delo, ker je bilo dosedanje delo ocenjeno kot koristno in plodno.

Zeneva. — Iz Zeneve je odpotovala v Perzijo in Izrael ekipa medicinskih strokovnjakov, ki je sestavljena iz 14 zdravnikov-specialistov iz šestih držav.

OPOZORILO

obiskovalcem prireditve „Miklova Zala na zgodovinskih tleh“

Za obiskovalce iz drugih krajev so naslednje prometne zveze:

Vlak, ki pelje ob 15.20 uri iz Pliberka oziroma ob 14.20 uri iz Železne Kaple, ima ob 18.15 uri zvezo iz Celovca v Podrožico, kamor prispe ob 19.22 uri.

Iz Beljaka pelje vlak ob 18.12 uri in prispe ob 19. uri v Podrožico, kjer bodo za vsak primer čakali domačini-vodiči, ki poznajo pot v Svatne.

Obiskovalce, ki se pripeljejo z avtobusi, bodo vodiči čakali pred Narodnim domom v št. Jakobu, kjer je avtobusna postaja. Za kolesa pa bo preskrbljen prostor v neposredni bližini prireditvenega prostora v Svatnah.

Po prireditvi v Svatnah bo skupen odhod v št. Jakob, kjer bo v Narodnem domu ljudska veselica z godbo.

KOLEDAR

8. september, nedelja: Peter Klaver
10. september, ponedeljek: Nikolaj Tol.
11. september, torek: Prot in Hiacint.

SPOMINSKI DNEVI

9. 9. 1782 — Rojen slovenski slikar Matevž Langus — 1828 Rojen v Jasni Poljani pisatelj Leo Nikolajevič Tolstoj — 1943 Po kapitulaciji Italije je nemška vojska zasedla Ljubljano.
10. 9. — Dan jugoslovanske mornarice — 1898 Ustanovljen prvi delavski list v Srbiji „Radničke novine“ — 1943 V Podgori v Dalmaciji je bil ustanovljen prvi oddelek narodno-osvobodilne mornarice.
11. 9. 1723 — Rojen pedagog Johannes Basedow, ki je zahteval v šoli telesno vzgojo in učila — 1920 Nemiri v Italiji, vojska je napadla delavce — 1943 Na letališču v Gorici uničenih 100 letal. — 1943 Ustanovljen narodno-osvobodilni svet za Slovensko Primorje.

ŽVABEK

Zelo nevaren ovinek je na takoimenovanem dobovškem klancu. Večkrat in tudi že letos se je pripetilo na tem ovinku in klancu več prometnih nesreč. Tudi Stanko Srienec iz Žvabeka, ki je že nešteto krat prevozil cesto iz Žvabeka v Pliberk in nazaj, je dne 30. avgusta naletel na tem klancu na nesrečo. Vozil se je s kolesom iz Pliberka v Žvabek. Na tistem usodnem klancu je privozil nasproti težko naložen tovorni avto iz Reberce. Čeprav se je Stanko pravilno izognil, ga je tovorni avto pritisnil na obcestno ograjo, pri čemur je zadobil občutno rano na desni nogi. Pliberški zdravnik dr. Fritzer mu je nudil prvo pomoč in rano sešil. Nahaja se v domači oskrbi. Orožniki iz Doba so takoj na licu mesta raziskovali dogodek. Stankotu želimo, da bi kmalu okreval.

TINJE-KAMEN

Eno leto že gradijo novi most pri Kamenu čez Dravo. Končno se bližajo gradbeni dela svojemu zaključku in v nedeljo bodo novi most izročili prometu. Otvoritev mostu bo združena s proslavo z naslednjim sporedom: ob 9. uri bo v svojem pozdravnem nagovoru deželni gradbeni svetnik dipl. inženir Hoenig razložil tehnična dela o poteku gradnje mostu; župana Oton iz Tinj in Sereinig iz Škocijana bosta imela zahvalne govore; deželni glavar Wedenig pa bo imel slavnostni govor. Nato bo v sredi mostu simbolično srečanje prebivalcev iz občin na levem in desnem obrežju Drave. Končno bo ples na prostem na obeh obrežjih Drave.

BOROVLJE

Pretekli ponedeljek je kmečki delavec Franc Govekar na cesti v Strugi gonil konja s paše. V trenutku, ko je privozil nek avto, se je konj splašil in potolkel Govekarja na tla, kjer je s težkimi poškodbami obležal. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico v Celovec.

Nov župan v Libučah

Po občinskih volitvah izvoljeni libuški župan, Karl Stechauner, je odstopil, ker se je izselil iz občine. Stechauner je bil nemškega porekla in socialist ter si je zaradi svoje nacionalne strpnosti in objektivnosti nasproti slovensko govorečemu prebivalstvu osvojil splošno spoštovanje in priznanje vseh plasti prebivalstva v občini. Njegovo nepristransko poslovanje mu je seve nakopalo nasprotovanje od strani nepopoljšljivih nacionalnih šovinistov, ki so ga skušali ovirati v njegovem delu. Pri vprašanju dvojezičnih napisov, ki so ga obravnavali na predlog slovenskih odbornikov, se je odločno zavzel za pozitiven sklep predloga in ga smatral v občini s pretežno večino slovenskega prebivalstva za umestnega in upravičenega. Treba bo samo dognati, kje so ovire, da tega sklepa še do danes niso izvedli, razun enega pokvarjenega kašipota na Šmarjeto, ki so ga nabili pri poti, ki vodi na Šmarjeto z napisom „Na Sv. Marjeto“. Mislimo, da sklepi niso za to tukaj, da so samo protokoli-rani v sejnem zapisniku, temveč da se tudi izvedejo.

V sredo, 5. septembra, pa se je sestal občinski odbor na seji k izvolitvi novega župana. Po različnih pogajanjih in trenjih, ki so bile pred sejo, je prodrl in bil soglasno od vseh odbornikov izvoljen za župana socialist Josef Ostermann, kovaški mojster v Drveš vasi. Izvolitev Ostermanna je velika večina prebivalstva libuške občine toplo pozdravila, ker je on izkušen dolgoletni občinski odbornik in znan, ter od gotove strani tudi osvojen, zaradi svoje neupogljive objektivne in nepristranske pravičnosti nasproti vsem, ki imajo na občini opravka in se je izkazal tudi v perečih zadevah medsebojnega sožitja v občini vedno stvarnega. Prepričani smo, da mu bodo te vrline tudi vodilo pri njegovem poslovanju v funkciji župana in bo njegovo delo služilo dobrobiti in miru ter dosledni socialni pravičnosti v občini.

Za podžupana je bil izvoljen Pavel Večko. Pri izvolitvi je bil navzoč okrajni glavar dr. Wagner, ki je novega župana zaprisegel.

PODKRNOS

V Selu pri Podkrnosu je dne 4. septembra pogorelo iz dozdaj še neznanega vzroka gospodarsko poslopje kmeta Šimena Mačnika, p. d. Šimona. Ogenj je uničil tudi vse zaloge žita in krme in je škoda tem občutljivejša. Skupno škodo cenijo na okoli 50.000 do 60.000 šilingov. Požarne brambe iz Celovca, Sele-Podkrnosa, Zrelca in Vresja so bile takoj na mestu in se jim je posrečilo, da so rešile in obvarovale bližnje poslopje in stanovanjsko hišo.

PODSINJA VES

V torek, 4. septembra t. l. smo zanesli na pokopališče v St. Janžu staro Namarnikovo mamko k zadnjemu počitku. Pokojna mati je dosegla visoko starost 88 let in naj si po dolgi trudopolni življenjski poti spočije v miru v domači zemlji!

ŠMIHEL

V ponedeljek, 3. septembra t. l. se je vračal s pliberskega letnega sejma posestnik Peter Bricman. V bližini gostilne Jamnik je privozil za njim nek kolesar na nerazsvetljenem kolesu in zavozil v njega ter ga podrl na tla. Vsled padca je Bricman utrpel zlom desne ključnice. Neznani kolesar se je odpeljal ne da bi se pozanimal za poškodovanega.

SLOVENJI PLAJBERK

V občini Slovenji Plajberk, v eni trgovinsko važnih in tujsko-prometno pomembnih dolin v Rutah — Brodeh, propadajo ena za drugo stanovanjske hiše, bivališča delavskih družin. V času pomanjkanja stanovanj za malega delovnega človeka je naravnost neodgovorno od merodajnih činiteljev, da pustijo zaporedoma propadati v razvaline poslopja, v katerih so stanovali kmečko-delavske družine in so pretežno last gozdnega veleposestnika Voigta. Namesto, da bi jih vendar popravili, jih pustijo, da se izravnavajo z zemljo, kakor na primer pri „Ljubeljnjaku“, „Drajerju“, „Bončanu“, „Na Oseljci“ in drugod.

Težko pa bi našli primer, ko pustijo razpadati ob prometni državni cesti gospodarsko stanovanjsko hišo, ki je last občine in cerkve, v kateri se je vršil leta 1947 šolski pouk in kjer stanuje upraviteljica pošte. Ta hiša tako razpada in se ruši, da pada stalno kamenje iz prvega nadstropja na cesto in si je morala stranka, ki stanuje v njej, iskati prenočišče pri sosedu, ker je bila neprenehoma v nevarnosti, da se ne bi zrušil strop nad njo. Sob v prvem nadstropju, 10 prostornih sob obsegajoče hiše, tudi ni več. Prostorna hiša, naj si bo lastnica občina ali cerkev, postaja razvalina. Pred dvema letoma je že nek stavbeni inženir ugotovil, da je nujno, da se hiša popravi, enako je izjavil tudi knezoškof ob priložnosti birme v Slovenjem Plajberku. Pred dvema letoma je poklicala oblast v Celovcu župana in mu naročila, da morajo občinsko hišo — stari farovž renovirati, pa naj bo lastnik hiše kdor koli. Župan je seve obljubil, toda do danes se še ni ničesar ukrenilo. Tudi nekateri občinski odborniki so pri seji zahtevali, da se čimprej odpravi ta nedostatek in so zagrozili, da se ne bodo udeležili nobene seje več, če v tem oziru ne bo ustrezno volji prebivalstva. Župan in ostali občinski odborniki se pa dozdaj za to zadevo niso zmenili.

Mislamo, da bi pri nekoliko dobre volje in razumevanju za potrebe onih, ki iščejo primeren in varna stanovanja, že davno bilo mogoče, da bi ta kričeči nedostatek odpravili. Občina bi se vendar lahko obrnila za podporo iz javnih virov na primer za Marshallovo pomoč. Poleg tega pa je dobila občina 50.000 šilingov takomenovanega plebiscitnega darila. Računali bi, da je plebiscitna vsota predvsem tudi v prvi vrsti namenjena popravilu škod, ki so jo povzročile plebiscitne akcije. Kakor je znano so to občinsko hišo — farovž v plebiscitni dobi z ročnimi granatami „Volkswehrovi“ tako obdelavali, da je hiša pogorela. Nekaj let nato so jo sicer pokrili, toda tako površno in s slabim materialom, da so že leta 1923 delavci dejali, da streha ne bo trajala 15 let. Danes je minilo že

Slovensko prosvetno društvo „Srce“ v Dobrli vesi vabi

na prireditve šolske mladine, ki bo na malo Gospojnicu, dne 8. septembra 1951 ob 14.30 uri v Narodnem domu.

Na sporedu je: otroška igrice

Indija Koromandija

in tudi peli in tamburali bodo otroci.

Udeležite se prireditve mladina in starejši, kjer boste deležni lepega in pristrčnega razvedrila in užitka.

Odbor.

do malega 30 let in strehe dejansko ni več. Lani v jeseni so sicer že navozili potrebno opeko za streho, toda pustili so jo nedotaknjeno ležati, da se je dobesedno del opeke pokvaril in če bo še nekaj časa ostalo tako, bo uničena vsa opeka in ogrožje ter ostrešje na hiši.

Zadnji čas gradijo v Slovenjem Plajberku ceste, predvsem ceste, ki so v pretežni meri v korist lesnim magnatom in hotelirjem, za prepotrebno popravo stanovanjske hiše, kjer bi moglo stanovat pet delavskih družin, pa ni razumevanja in ne denarja.

CELOVEC

V celovski klavnici je rapidno nazadoval zakol in je nastalo občutno pomanjkanje mesa. Zakol bikov se je znižal od 13 na 3, volov od 24 na 4, krav od 21 na 10, junic od 7 na 1, telet od 108 na 22 v tednu. Zadnja dva dni sploh ni bilo svežega mesa in so bili Celovčani torej brez „frišne“ juhe.

V celovski okolici, posebno v področju St. Petra, so se kakor v prvih povojnih letih pojavile tatvine poljskih pridelkov. Pravijo, da te tatvine niso samo v škodo prizadetim posestnikom zemljišč, temveč zelo škodujejo ugledu deželnega glavnega mesta Celovca.

F. S. Finžgar:

Dekla Ančka

(14. nadaljevanje)

„Še zame nekaj!“ je zaklicala s praga.
„Pridi in pobiraj! Dobro so.“
Tudi Janez je pričakoval Ančke in hodil ter se obotavljal s svojim sklepom po vrtu. Ančka je stopila preko dvorišča do vrtnega plotu. Janez ji je prinesel naproti sliv v klobuku.
„Janez, nekaj ti moram razodeti.“
„Tudi jaz tebi, Ančka.“
„Povej!“ je prosila in se bala.
„Ti moraš prej povedati.“
Ančka se je obotavljala in jedla slive, kakor jih je izbiral Janez, najslajše in najdebelejše.
„No, povej, Ančka! Sedaj naju nihče ne sliši.“
Janez si je popravil ovratnik, da se ni brez vzroka ozrl naokrog. Ančka je vrgla peško na tla in rekla: „Službo odpovem in stran pojdem.“
Janezu je padla sliva iz rok, ko jo je nesel k ustom.
„Zakaj?“
„Saj veš!“
Ančka je povesila oči in se okrenila, da mu je skrila obraz.

„Ne pojdeš!“ je rekel odločno Janez.
„Pojdem!“ je odgovorila pogumno Ančka in ga pogledala.
„Obljubila sem, sveto sem obljubila pri spovedi. In prav je, da sem, in vesela sem. Mora biti, Janez.“
Janez je osupnil kakor grešnik pred svetnico.
„In vendarle ne pojdeš — ker pojdem jaz. To sem ti hotel povedati.“
In sedaj je osupnila Ančka in ga samo gledala z velikimi očmi in ni mogla izpregovoriti.
„Pojdem — zavoljo tebe.“
Ančka je pomolčala, v srcu ji je vzkipela jeza in sum, češ takile so — toda ni dala duška srcu, moč svetega jutra je bila v njeni duši. Sklonila je glavo in rekla:
„Prav mi je.“
Janez jo je razumel in zbolelo ga je na sredi srca. Segel je čez ograjo po njeno roko, toda Ančka mu jo je hitro odmaknila.
„Lepo te prosim, ne govori, dokler ne veš vsega! Grem zavoljo tebe, ker te ne morem čakati tri leta — tri leta — in živeti pri tebi in vendar biti brez tebe. In še po treh letih začeti z dolgim — ne — grem, v

Ameriko grem, Ančka! Poglej, imam že papirje.“

Potegnil je iz telovnika potne listine.
„Tam me pozabiš — prav mi je!“
Obrnila se je, da bi odšla.
„Ančka!“
Janez je kričnil in vtaknil nogo v plot med deske, slive je stresel iz klobuka in se prijel za vejo, da skoči za njo. Ančka se je preplašila krika in se vrnila.
„Lepo te prosim, onadva sta v hiši! Ne kriči!“

„Zakaj me žališ?“
„Verjamem ti.“
Janez jo je hvaležno pogledal.
Na pragu se je res pojavila Mokarica. Ančka se je hitro sklonila v travo po raztresene slive, tudi Janez ji je pomagal pobirati in ji šepetal:

„Danes teden se vse zmenimo na tvojem domu. Pridi popoldne, dotlej pa molči!“
„Ali bosta vse kar sama?“ se jima je smehljaje se približala Mokarica.

„Mama, poglejte! Kakor maslo so.“ Mokarica je vzela slivo, ki ji jo je ponudila Ančka, in rekla:

„Ančka, ali greš z mano, da pogledava, kako je s prosom na Mali ledini?“

Ančka je segla še enkrat v Janezov klobuk po slive in odšla z Mokarico.

Ko je Janez videl, da je Mokarica odvedla Ančko s seboj na izprehod po polju, je hotel izriniti ta trenutke.

Stopil je v hišo.

„Dober dan, gospodar!“

Navadno je pozdravljaj drugače, zato se je Mokar naglo zasuknil od računov in ga pogledal čez naočnike.

„Noo?“ je vprašal zategnjeno gospodar hlapca in ga meril od vrha do tal.

„Ne zamerite, danes teden pojdem iz službe.“

V Svatnah

V Svatnah bodo Rožani zapeli.

V Svatnah bodo kresovi goreli.

V sužnost je šlo svobodno dekle!

Minuj je čas in minula je sila.

Iz sužnosti Zala se k nam bo vrnila,

duše nam z novimi upi polnila.

Jaka Špicar.

Janez je med stavkom dvakrat pokašljaj in pokazal, da ni bila lahka reč odpovedati, kjer je tako dolgo služil.

Mokar je zasuknil stol, da je zahreščal pod težkim telesom, snel naočnike, ga gledal in meril.

„Ali prav slišim? Kako praviš?“

„Da bi bil še ta teden pri vas, potem bi šel.“

„Torej si se preobjedel tudi ti in pijan od kruha tiščiš proč!“

BOLNE ŽIVALI

Veliki živalski vrtovi, ali kot jim pravimo zoološki vrtovi, v katerih se nahaja mnogo živali, morajo za te živali prav posebno skrbeti tudi v zdravstvenem pogledu, kajti živali so ne samo dragocene, ampak mnoge med njimi tudi redke. Zato imajo takšne moderne ustanove za svoje bolnike tudi posebne sprejemne postaje, satorije, bolnice in operacijske dvorane.

Vse živali, ki pridejo v živalski vrt, točno pregledajo in če kažejo kakšne bolezenske znake, jih najprej izolirajo. Tudi vsako obolelo žival takoj ločijo od ostalih, jo predajo v bolnico ali če je potrebno, v operacijski prostor. Vsako žival, ki pogine, natančno obducirajo in dobio pri tem čisto zelo važne podatke. Tako so n. pr. v newyorškem zoološkem vrtu oboleli skoro vsi orangutani na težki diareji, kjer je odpovedala vsa zdravniška umetnost. Štiri živali so tudi poginile. Po obdukciji so ugotovili, da je krivec bakterija, ki je živela na želvah, ki so bile v istem poslopju — pri tem pa želvam niti najmanj ni škodovala.

Nasploh so opice najboljše pacienti. Zelo naginjajo k pljučnici in odkar so odkrili, da jim lahko pomagajo s kisikom, so lahko mnogim opicam rešili življenje. Odkrili so to, ko so nekoga dne našli šimpanzinega dojenčka, kako komaj diha. Zdravnik je takoj pustil pripeljati steklenico z vtekočim kisikom in vtaknil cev v usta malemu šimpanzu, ki se je v kratkem času popravil.

Tudi imajo nekatere opice neumno navado, da se grizejo v lasten rep in si tako prizadejejo občutne bolečine, pri tem pa ne razumejo, da so same krive in če se bodo nehale griziti, bodo nehale tudi bolečine. Zato jim namažejo rano z nekim mazilom, ki ima strašno zopern okus. Če boli opico zob, si prav tako kot človek položi dlan na boleči zob, kar je vedno zelo smešen pogled.

Tudi slon je zelo hvaležen pacient, ki izgleda, takoj razume, da so zdravniške procedure okrog njega le njemu v dobro. Pri njih so posebno pogoste operacije na podplatih, kajti tako dolgo, dokler slon živi v pragozdu, si jih stalno obrablja, v živalskem vrtu pa te prilike za tekanje nima in se mu zato podplati nenaravno zdebajo, pričnejo pokati in vanje se zarijejo vse mogoči predmeti, ki mu lahko povzročijo hude bolečine.

Posebno takoj ob prehodu iz tropske v našo klimo trpijo sloni čisto zaradi žlednih bolečin, ki so lahko tako močne, da se uboge živali valjajo po tleh. V teh slučajih jih zdravijo z gorčičnim oblogom, ki daje telesu potrebno toploto in s primerno dozo žganja na okus in so nato simulirali bolezen, samo da bi dobili zaželeno pijačo. Ko pa so jih nato začeli zdraviti samo z gorčičnimi obkladki, je minila tudi njihova bolezen.

Mnogo bolj nepotrpežljiv pacient kot slon je nosorog. Pred leti so morali zelo lepega nosoroga operirati zaradi sive mreže na obeh očeh.

Mokar je vstal in začel hoditi gor in dol, da so škripale deske pod nogami. Nič ni pogledal Janeza, ki se mu je umaknil k peči.

Oba sta molčala.

„Gospod!“ je zajecal Janez. Sam Bog ve, zakaj mu je rekel gospod, ko mu ni še nikoli ušla taka beseda.

Mokar je obstal in topotnil z nogo.

„Ne boš me žalil za slovo! Le poberi se, sitost presita!“

Kakor se je ustrašil Janez svoje besede, tako se je kesal Mokar pri tej priči, kar je izrekel.

„Ne jezite se, lepo vas prosim! Ali sem vas kdaj žalil vsa leta? Čemu bi vas to uro, ko mi je samemu hudol!“

Mokar je obstal, pomotčal, da pogledal in nato povabil k mizi. Sedla sta.

„Torej razodeni mi, kaj te žene proč! Povej mi po pravici!“

„Denar!“

„Kaj se to pravi?“

„Da bi bil prej v kajžici z Ančko.“

„Torej, ženska, ne denar.“

„Ona, res.“

„In kje je tista služba, ki bo boljša od Mokarjeve?“

„V Ameriki.“

„Janez, Janez! Torej tudi ti...?“

„Se sanjal se mi ni o tem in več sem mislil na smrt kot na Ameriko. Ali sedaj moram. V kratkem zaslužim, da vam plačam kajžico, ali me pa tamkaj pokopljejo. Tako je sklep in izvedem ga.“

Čeprav operacija sama ni bila tako težka, je bilo nekoliko težje pripraviti 2000 kg težko žival, da bi se dala na razpolago zdravniku. Najprej so ga morali ujeti z lasom, nato zvezati z močnimi vrvmi in prepeljati v operacijsko dvorano. Pri kloroformiranju pa se je orjak junaško postavil v bran in trajalo je več kot eno uro, dokler ni izgubil zavesti. Pri tem so mu morali dati nič manj kot tričetr kilograma etra, šele sedaj je lahko zdravnik izvršil operacijo, ki je uspela in čez 40 minut je nosorog že zopet sam na lastnih nogah prenašal svojih 2000 kilogramov.

RADIO-PROGRAM

RADIO CELOVEC

Nedelja, 9. september:

6.45 Domači vrt — 7.15 do 7.45 Duhovni nagovor. Vokalni koncert (sodeluje bivši akademski zbor, slovenski sindikalni kvintet in celovski ženski kvartet — 7.45 Jutranja glasba — 8.10 Kmečka oddaja — 8.20 Godba na pihala — 13.00 Pozdrav za mesto in deželo — 16.00 Koncert za vse — 17.00 Križem sveta in časa — 18.30 Literarna srečanja — 20.15 Poročila o športu — 20.20 Pozdrav z Otoka.

Ponedeljek, 10. september:

5.50 Športni rezultati od nedelje — 6.10 Jutranja glasba — 7.15 Pestra glasba — 8.15 Kaj kuham danes — 10.45 Iz ženskega sveta — 11.30 Pozdrav za mesto in deželo — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.10 Kaj si želite — 14.30 do 15.00 Poročila. Iz svetovne literature — 16.00 Pevske ure — 16.45 Pravljica teta pripoveduje — 18.00 Znanost za vse.

Torek, 11. september:

5.50 Pet minut za kmetijstvo — 7.15 Pestra glasba — 8.15 Kaj kuham danes — 10.45 Veder dopoldne — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.30 do 15.00 Poročila. Zdravnik. Petnajst petstih minut — 15.30 Za ženo in družino — 18.00 Znanost za vse — 18.55 Poročila o športu.

Sreda, 12. september:

5.50 Pet minut za kmetijstvo — 7.15 Pestra glasba — 8.15 Kaj kuham danes — 10.45 Iz ženskega sveta — 11.30 Pozdrav za mesto in deželo — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.10 Kaj si želite — 14.30 do 15.00 Poročila. Gospodinja. Pomenek s kmetom — 16.00 Koncertna ura — 18.00 Znanost za vse — 18.55 Poročila o športu.

Četrtek, 13. september:

5.50 Pet minut za kmetijstvo — 6.10 Jutranja glasba — 8.15 Kaj kuham danes — 10.45 Veder dopoldne — 11.30 Pozdrav za mesto in deželo — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.10 Kaj si želite — 14.30 do 15.00 Poročila. Oddaja za mladino: bakterije naše sovražnice in pomočnice — 16.00 Znameniti umetniki — 18.10 Znanost za vse — 19.40 Poročila o športu.

RADIO SLOVENIJA

Sobota, 8. september:

5.25 Slovenske narodne pesmi — 12.00 Novosti iz našega arhiva plošč za ljubitelje operne

Mokar je skomizgnil z rameni.

„Bog ti daj srečo. Za! mi je zate, toda nič ti ne branim. Povem ti, če se pokesaš, Janez, tebi bodo pri nas vrata vedno odprta. V soboto te plačam. Zbogom!“

Mokar mu je pomolil roko. Stisnila sta si desnici kakor prijatelja in se hitro razšla, ne zaradi jeze, ampak ker je bila obeh bridkost resnična in velika.

Mokarju je bilo Janeza tako žal, da celo ženi ni razodel svoje žalosti, Janez pa je molčal in hodil kot senca okrog hiše. Na vsak kot, na toporišča, na vozove, na živino, na plot, ki ga je tolikokrat popravljal, na drevcesca, ki jih je sadil — na vse je bil privezan z stoterimi vezmi in ko se je od vsega tega trgal, ga je bolelo in rezalo v dušo. Nihče ni slutil, kaj se godi v njem, edino Ančka mu je brala žalost iz oči. Čim bolj se je bližal zadnji dan, teže ji je bilo. Med tednom se je tolažila, češ, Janez je tako moder, najbolje je ukrenil in božja preizkušnja je to zanj in zanj in pokore nekaj za oba. Zadnji dan pa ni zmogla nobene misli več. V drvarnici je pokleknila predenj in dvignila roke:

„Janez, ostani, grem jaz! Tri leta niso večnost. Bog je tako dober.“

In on je stisnil njene povzdignjene roke in jo potegnil k sebi.

„Ančka, grem, vidiš, samo zato grem, ker si ti edina na svetu in je ni nobene več zame.“

(Dalje)

V londonskem živalskem vrtu povzroča znana londonska megla mnogo težav živali, ki so vajene suhe, vroče klime. Ni čudno in niti ne uspela šala, da dobijo žirafe angino in prehlajenje v vratu. Njihove dolge vratove jim ovijajo nato s pogoji, kar vpliva seveda zelo smešno. Tudi medicino jemljejo žirafe voljno in so zelo ubogljivi bolniki.

Tudi kače lahko trpijo radi zobobola in mora zdravnik le prečesto posredovati. Posebno pogosto dobijo kače tvore na glavi in na čeljustih. Te stvari mora potem zdravnik odstraniti, kajti sicer bi lahko imeli tudi težje posledice.

glasbe — 13.00 Pisan spored lahkkih instrumentalnih solov — 18.10 Igra Vaški kvintet — 18.30 Pionirjem bo radio povedal kaj o knjigah v zvezi s 400-letnico slovenske knjige — 19.10 Drobne skladbe velikih mojstrov — 20.00 Slovenske zaljubljene pesmi — 21.30 Zavrtimo se ob veselih zvokih!

Nedelja, 9. september:

8.00 Z vedrimi koraki v nedeljsko dopoldne — 9.00 Prenos proslave ob odkritju spomenika na Raščici ob 400-letnici slovenske knjige — 11.0 Slovenska lahka orkestralna glasba — 11.15 Tričetr ure po svetu — 12.00 Pojo naši najboljši zbori — 13.00 Pol ure za pionirje in cicibane — 13.30 Zeleli ste — poslušajte! — 16.00 Lahki popoldanski spored — 16.50 Kmetijski nasveti — 17.00 Stari očka in mamica pa še nekaj za vaju... — 17.40 Trubarjeva beseda — 19.10 Veseli slovanski napevi — 21.00 Plešite, mi vam igramo!

RADIO SCHMIDT

„hiša malega človeka“

Radio-aparati za vsakogar (obroki po dogovoru) - elektro material, žarnice za domačo uporabo in prodajo - Moderna reparaturna delavnica - Študijo za snemanje na plošče.

Celovec, Bahnhofstrasse 22. Tel. 29-46

Zvišani tarifi za železnico, pošto itd. in cene

Zvišani tarifi za železnico, pošto, električni tok itd. še niso bili niti v veljavi, ko so najavljale razne industrijske stroke zvišanje cen za svoje izdelke. Cene za čevlje so na primer zvišali za 25 odstotkov. Moški delovni čevlji so za okoli 50 šilingov, ženski pa za okoli 45 šilingov dražji. Moški čevlji srednje kakovosti, ki so stali doslej do 255 šilingov, stanejo danes 272 šilingov, ženski čevlji pa, ki so veljali doslej 202 šilinga naj bi stali 238 šilingov. Nadaljnje zvišanje cen javlja za kolesa in motorna kolesa tvrdka Steyer-Daimler-Puch. Zvišanje novih cen kroži okoli 12 odstotkov tako, da stane danes najcenejše kolo 780 šilingov, boljše 1010 šilingov in športno kolo 1290 šilingov. Motorno kolo „Puch“ z 125 cm se je podražilo na 6900 šilingov, ono z 250 ccm na 10.400 šilingov. Navedeni primeri so le nekateri znaki novega vala naraščanja cen.

Vstopnine za kinopredstave podražene

Gremij kino-podjetnikov v Celovcu je sklenil, da bodo v zvezi z novo uredbo o cenah in mezdah za 25 odstotkov zvišali vstopnine k filmskim predvajanjem. Nove cene so veljavne od petka. Najcenejša vstopnina v kino bo v Celovcu 3 šilinge.

Močna udeležba na dunajskem velesejmu

Na letošnjem dunajskem jesenskem velesejmu, ob katerem praznuje velesejem obenem svoj tridesetletni jubilej, bo razstavljalo 2.000 tuzemskih in 784 inozemskih tvrdk iz petnajstih držav. Oficielne razstave bodo priredile Bolgarija, Holandska, Italija, Jugoslavija, Poljska, Rumunija in Madžarska. Med blagovnimi strokami bo najštevilnejše zastopana strojna industrija s 259 razstavljalci, nadalje oblačilne tvrdke s 227 razstavljalci, ki jim bodo sledile industrije za živila in opravo. Nižja avstrijska in dunajska kmetijska zbornica bo ob priložnosti mednarodnega kongresa vrtnarjev priredila posebno razstavo pridelkov vrtnarske proizvodnje in cvetic. Prostornina dunajskega velesejma obsega 250.000 kvadratnih metrov in odpade od tega samo za razstavne prostore 150.000 kvadratnih metrov.

KINO-PREDSTAVE

CELOVEC

Carinthia:

Od torka, 11. do četrka, 13. septembra: „Freibauer der Liebe“

Peterhof:

Od torka, 11. do četrka, 13. septembra: „Nachtclub Lilly“

KRUMPENDORF

V ponedeljek, 10. in v torek, 11. septembra:

„Singapur“

V sredo, 12. in v četrtek, 13. septembra:

„Im Zeichen des Kreuzes“

VRBA

V ponedeljek, 10. in v torek, 11. septembra:

„Die rote Schlucht“

V sredo, 12. in v četrtek, 13. septembra:

„Anna Karolina“

VELIKOVEC

V ponedeljek, 10. in v torek, 11. septembra:

„Eins, zwei drei — aus“

V sredo, 12. in v četrtek, 13. septembra:

Der Wahnsinn des Dr. Clive“

OBJAVA

deželnega finančnega ravateljstva za Koroško

Poslovni prostori deželnega finančnega ravateljstva za Koroško finančnega urada Celovec so od 29. avgusta t. l. v baraki August-Jaksch-Strasse in ne več v Waisenhauskasarni. Izplačevanje podpor za brezposelne tudi ni več v gostilni Roth, temveč na August-Jaksch-Strasse.

ZAČETEK

šolskega leta na državni realni gimnaziji in državni realni šoli v Celovcu

V ponedeljek, 10. septembra od 8. do 12. ure ponavljalni in naknadni izpiti.

V torek, 11. septembra ob 8. uri sprejemni izpiti za prvi razred in nadaljevanje drugih izpitov.

V sredo, 12. septembra od 9. ure vpisovanje v vse razrede.

V četrtek, 13. septembra ob 8. uri začetna šolska maša in ob 9. uri začetek pouka.

Obtok bankovcev narašča

Avstrijska narodna banka izkazuje v svojem tedenskem poročilu z dne 31. avgusta 1951 da je obtok bankovcev v primeri s 23. avgustom narastel za 618 milijonov šilingov.

Krivulja prometnih nezgod se dviga

Varnostna direkcija za Koroško objavlja naslednje stahotne številke prometnih nezgod v mesecu avgustu:

Na Koroškem in Vzhodnem Tirolskem je bilo meseca avgusta 481 prometnih nezgod, dočim se jih je pripetilo v juliju 317. Pri teh 481-ih prometnih nezgodah je bilo 13 oseb ubitih, 75 težko in 191 lahko ranjenih. V vseh primerih je nastala po večini tudi znatna materialna škoda. V istem času je bilo 12 primerov, kjer so se skušali vozniki s pobegom odtegniti svoji odgovornosti. Varnostni organi so meseca avgusta naložili zaradi prestopkov prometnih predpisov 6180 kazni.

Varnostna direkcija je glede prometne discipline gotovo dovolj svarila in opominjala pasante in voznike in so varnostni organi prisiljeni, da z vso strogostjo nastopajo proti vsem, ki kršijo prometne predpise. Kljub temu pa skoraj ni dneva, da ne bi morali zaradi prometne nedisciplin polniti bolnišnice s težje ali lažje poškodovanimi žrtvami. V večini primerov prometnih nezgod je vzrok nepazljivost in lahkomišelnost neupoštevanje prometnih predpisov.

Tržno poročilo

V četrtek, dne 6. septembra, so na celovškem trgu prodajali:

Krompir kg S 0.90 do S 1.—, rdečo peso kg S 1.50 do S 2.—, korenje kg S 1.20 do S 2.50, špinačo kg S 4.—, čebulo kg S 2.50 do S 3.—, šalotko kg S 3.—, česen kg S 10.—, prardižnike kg S 1.50 do S 2.—, kumare kg S 0.80, zeljate glave kg S 1.50 do S 1.80, endivijo kg S 3.—, štranklje kg S 3.— do S 4.—, papriko kom. S 0.10 do 0.20, jabolka namizna kg S 3.— do S 4.50, jabolka slabša kg S 1.50 do S 3.—, jabolka za kuhanje kg S 0.80 do S 1.50, hruške kg S 3.— do S 4.—, fižol (izlučen) kg S 3.—, češplje kg S 3.50 do S 4.—, kurje mešano zrnje kg S 2.50 do S 3.—, ješpren (ričat) kg S 4.—, pšeno kg S 7.50, jajca kom. S 1.30, skuto kg S 7.— do S 8.—, presno maslo kg S 32.—, gozdni in cvetlični med kg 25.—, ajdovo moko kg S 4.—, košči za zakol kom. S 26.—.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H. Klagenfurt — Dopisi naj se pošljajo na naslov: Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.